

NORRTÄLJE
KOMMUN

2024-01-19

Kvalitet- och patientsäkerhetsberättelse för de medicinska- och psykologiska insatserna inom elevhälsan i Norrtälje kommun

1 januari till och med 31 december 2023

Ansvarig för innehållet: Alina Wemhöner i samråd med verksamhetschef Malin Tärnström
Diarienummer: UN 2024-5

POSTADRESS

Box 803, 761 28 Norrtälje
Centrala Barn-och elevhälsan

BESÖKSADRESS

Astrid Lindgrens gata 7E

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 § ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. I våra verksamheter omfattar patientsäkerhetsberättelsen elevhälsans medicinska, psykologiska och arbetsterapeutiska insatser i skolan.

Patientsäkerhetsberättelsen bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet. Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år.

Patientsäkerhetsberättelsen skrivs på årsbasis vilket ibland kan krocka med statistik som redovisas per läsår, till exempel vaccinationer.

Förutom en patientsäkerhetsberättelse ska det även upprättas en kvalitetsberättelse. De två berättelserna ska beskriva hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs, hur personalen konkret involveras och vem som har det primära ansvaret för verksamhetens olika delmoment och arbetsuppgifter. I Norrtälje kommun skrivs dessa två ihop till ett dokument.

Innehåll

Inledning	2
Sammanfattning	4
Omorganisation.....	4
Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola	4
Grundläggande förutsättningar för säker vård.....	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier.....	5
Organisation och ansvar	6
Samverkan för att förebygga vårdskador	9
Informationssäkerhet	10
Adekvat kunskap och kompetens	12
Patientens (elevens) och närståendes delaktighet	12
Agera för säker vård	13
Öka kunskapen om inträffade vårdskador	14
Tillförlitliga och säkra system och processer	15
Säker vård här och nu.....	15
Riskhantering	15
Stärka analys, lärande och utveckling	16
Avvikelse.....	16
Klagomål och synpunkter.....	18
Öka riskmedvetenhet och beredskap	18
Resultat och redogörelse för elevhälsans medicinska insatser uppdrag under perioden.....	18
Vaccinationer	18
Öppen mottagning (elevens enskilda besök hos skolsköterskan).....	19
Skolsköterskornas konsultationsremisser	20
Skolläkarens konsultationsremisser.....	20
Hälsobesök	20
Hälsouppgifter.....	21
Mål, strategier och utmaningar för kommande år.....	21

Sammanfattning

Patientsäkerhetslagen (2010:659) syftar till att främja patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården. Det åligger vårdgivaren (Barn- och skolnämnden respektive Utbildningsnämnden) att vidta de åtgärder som behövs för att förebygga vårdskador och dessutom utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Enheten för de medicinska insatsernas övergripande mål är att tillhandahålla en god och säker vård som är hälsofrämjande och förebyggande. Patientsäkerheten främjas av en organisation där man tar tillvara tillbud, risker och avvikelser. De utgör en viktig del för patientsäkerhetsarbetet där man planerar, genomför, utvärderar och fortlöpande förbättrar sitt arbete.

Omorganisation

Under året har förvaltningsledningen fattat beslut om att decentralisera den centrala barn- och elevhälsan för skolsköterskor och skolkuratorer. Från och med 1 januari 2024 har dessa funktioner rektor som chef. I den risk- och konsekvensanalys som gjordes under 2023 inför omorganisation framkom ett behov att tydligt kvalitets- och ledningssystem som stöd till rektorerna för att säkerställa att inte rättssäkerheten äventyras kring framför allt för de medicinska delarna som lyder under hälso- och sjukvårdslagen. Ledningssystemet beslutades i respektive nämnd i december 2023. Uppdragen för övriga yrkesfunktioner som ska ingå i elevhälsan har tydliggjorts i kvalitetsdelen av systemet. En annan fråga som lyftes i risk- och konsekvensanalysen var oro för huruvida rektorerna har tillräcklig kunskap om professionernas uppdrag. Det anordnades därför en utbildningsinsats för kommunens samtliga rektorer. Rektors ansvar kring chefskapet över skolsköterskan tydliggjordes sedan i en delegation som signerats av varje enskild rektor med personalansvar för en skolsköterska.

Omorganisationen har tagit mycket tid ifrån ordinarie verksamhet vilket gjort att arbetet med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet kommer fortsätta under 2024.

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Ett arbete med att förbättra och tydliggöra processen för att utreda rätten till mottagande i anpassad grund- och gymnasieskola har påbörjats och arbetet kommer fortsätta under 2024. Detta görs i samverkan med enheten för myndighetsutövning och kansli på barn- och utbildningsförvaltningen.

För att underlätta för elever att komma i kontakt med sin skolsköterska eller sin skolkurator under pandemin, inrättades en e-tjänst, den så kallade digitala elevhälsan. Den har efter pandemin fortsatt varit en väg för våra elever att komma i kontakt med elevhälsan. Den har inte använts i speciellt hög utsträckning men bedöms ändå vara en värdefull kontaktväg för elever som annars kanske inte tagit kontakt. Under 2023 använde 11 elever den vägen in till sin skolsköterska alternativt sin skolkurator.

På gymnasiet används sällan de digitala samtyckena som tagits fram för att underlätta arbetet kring journalrekvirering och vaccinering. Detta för att det oftast är eleven själv som skriver på.

Grundläggande förutsättningar för säker vård

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Elevhälsans medicinska insatser i Norrtälje kommun och elevhälsans psykologiska insatser erbjuder en likvärdig elevhälsa av hög kvalitet. Målet med ett återkommande patientsäkerhetsarbete är att säkerhetsställa kvalitén genom att upprätta goda rutiner i arbetet, så att risken för vårdskador minskar och negativa händelser kan förebyggas, genom kontroll, samverkan, metodutveckling och utbildning.

Under 2023 har det varit samma verksamhetschef som beslutades och godkändes av respektive nämnd under 2022. Även enhetschef för elevhälsans medicinska insatser har varit den samma.

Medicinskt ledningsansvar är fortsatt delegerat från verksamhetschefen till enhetschefen som har rätt legitimation och behörighet för uppdraget. En genomgång av uppdraget genomfördes kring ansvar och arbetsuppgifter. Det psykologiska ledningsansvaret, som inte är lagstadgat, ligger på verksamhetschefen.

För att säkerställa likvärdighet för de olika yrkesprofessionerna inom barn- och elevhälsan genomförs systematiskt kompetensutvecklingsinsatser och kontinuerliga yrkesträffar.

Utöver det är det regelbundet individuella avstämningar med enhetschef och medarbetare samt mellan enhetschef och verksamhetschef.

Övergripande mål och strategier

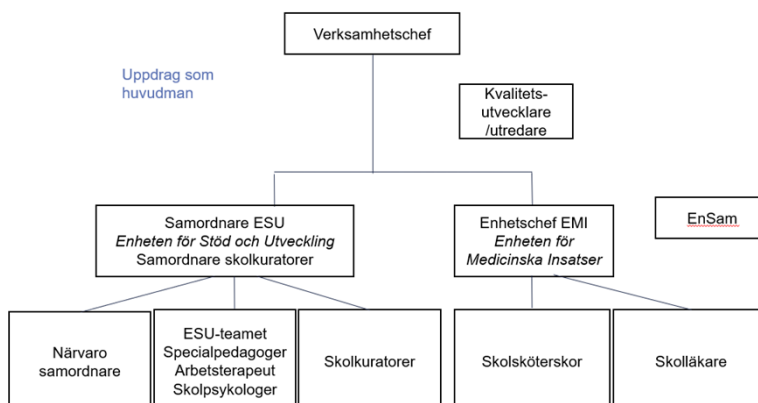
PSL 2010:659, 3 kap. 1§, SOSFS 2011:9, 3 kap.1-3 §

Elevhälsans medicinska och skolpsykologiska insatser i Norrtälje skall erbjudas utifrån behov på respektive skola.

Elevhälsans medicinska insatser hade tre prioriterade mål under 2023:

1. Förtydliga och lära om elevhälsans insatsers olika uppdrag och legala ramar
2. Ta fram ett lednings- och kvalitetssystem
3. Konkretisera hur centrala barn- och elevhälsan kommer bättre in i systematiskt kvalitetsarbete

Organisation Centrala Barn- och Elevhälsan

I Norrtälje kommun finns 23 kommunala grundskolor, en kommunal anpassad grundskola, en kommunal gymnasieskola samt en kommunal anpassad gymnasieskola. Det finns även två kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper så kallade resursklasser, placerade vid Wigulfskolan och Långsjöskolan.

Vårdgivare

Barn-och skolnämnden respektive utbildningsnämnden är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs av elevhälsan i de skolor som bedrivs i Norrtälje Kommuns regi, och har därmed det yttersta ansvaret för den samma. Det åligger vårdgivaren att tillse att ledningsfunktionen är så organiserad att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet i vården. 2023 hade Norrtälje kommun en centralt organiserad barn- och elevhälsa där skolsköterskor var placerade ute på skolorna och skolläkare, arbetsterapeut samt skolpsykologerna och annan elevhälsopersonal fanns placerade centralt.

Verksamhetschef

Vårdgivaren utser verksamhetschef och den som är ansvarig för anmälan enligt Lex Maria. Verksamhetschefen representerar vårdgivaren, det vill säga barn- och skolnämnden samt utbildningsnämnden.

Verksamhetschef och den ansvarige för anmälan enligt Lex Maria registreras i Socialstyrelsens vårdgivarregister vid start av ny verksamhet. I Norrtälje kommun ansvarar enhetschefen för elevhälsans medicinska insats för anmälan enligt Lex Maria som ligger delegerat i det medicinska ledningsansvaret.

Verksamhetschefen för den centrala barn-och elevhälsan har det samlade medicinska och administrativa ledningsansvaret för verksamheten. Under 2023 har det varit Malin Tärnström. Ansvar för verksamhetschefen innefattar medarbetarnas kompetensutveckling samt ansvar och befogenheter för att kunna bedriva en god och

säker vård. Där skolsköterska, skolläkare, arbetsterapeut eller skolpsykolog anses ha åsidosatt patientsäkerheten ansvarar verksamhetschefen på uppdrag av vårdgivaren för att säkerställa att det finns rutiner för utredning och eventuell anmälan till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO).

Enhetschef

Enhetschefen för elevhälsans medicinska insatser (EMI) arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och stödjer denne i arbetet med planering, ledning och egenkontroll av patientsäkerhetsarbetet på olika nivåer. Uppdraget omfattar arbete med processer, aktiviteter, rutiner och samverkansprojekt som utvecklar verksamhetens patientsäkerhet och kvalitet. Enhetschefen deltar som sakkunnig för elevhälsans medicinska insatser i utvecklingsarbetet.

Uppdraget innebär också att i samråd med verksamhetschefen säkerställa att det finns skolsköterskor och skolläkare med rätt kompetens och i tillräcklig omfattning. Enhetschefen ansvarar också för att tid och möjlighet ges för skolsköterskor och skolläkare får kontinuerlig kompetensutveckling efter behov.

Vidare har enhetschefen ett delegerat ansvar för att utföra anmälan enligt Lex Maria om en händelse inträffar där en elev drabbats av, eller utsatts för risk att drabbas av en allvarlig skada eller sjukdom.

Enhetschefen ska utan fördröjning anmäla till IVO om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på grund av sjukdom eller missbruk bedöms inte kunna utöva sitt yrke på ett tillfredsställande sätt. Enligt patientsäkerhetslagen gäller även anmälningsskyldighet när legitimerad personal kan befaras utgöra en fara för patientsäkerheten. Anmälningsplikten gäller på vårdgivarnivå och ska fullgöras av den Lex Maria-ansvariga. Anmälan ska göras även om den berörda personalen har avslutat anställningen när farligheten upptäcks.

Under 2023 är det Alina Wemhöner som varit enhetschef.

Skolsköterskor och skolläkare

Inom elevhälsans medicinska insatser är 19 skolsköterskor anställda i huvudmannens organisation, varav 18 varit placerade ute på skolorna och en hade en övergripande funktion som placeras på skolor i samband med sjukskrivningar eller där det funnits ett behov av förstärkning.

Skolläkartjänstens omfattning har varit 100 procent under vårterminen men då skolläkaren valde att avsluta sin anställning har det varit svårt att rekrytera ny. Under höstterminen har en skolläkare varit timanställd och en konsult har tagits in. Under tiden har annons varit ute för nya försök till rekrytering. Under senare delen av höstterminen påbörjades projekt kring samannonsering tillsammans med barn- och ungdomsmedicinska mottagningen (BUMM) på Tiohundra där tanken är att annonsera efter en barnläkare med fördelning på 50% på BUMM och 50% som skolläkare. Annonsen kommer att läggas ut i början av 2024.

Skolsköterska och skolläkare ingår i skolans elevhälsoarbete.

Skolsköterskan och skolläkaren har god kännedom om, och följer den lagstiftning som gäller inom hälso- och sjukvården som till exempel:

- hälso- och sjukvårdslagen
- patientsäkerhetslagen
- patientdatalagen
- offentlighets- och sekretesslagen
- skollagen

samt de bestämmelser och föreskrifter som i övrigt gäller för verksamheten.

Exempelvis anmälningsplikt för vårdskador enligt patientsäkerhetslagen och anmälan till socialnämnden vid misstanke om barn som far illa.

Skolpsykolog

I Norrtälje kommun har det funnits fem skolpsykologer under perioden 2023.

Skolpsykologerna har central placering och arbetar mot de kommunala skolorna.

Enligt skollagen ska elevhälsans arbete och insatser och främst vara främjande och förbyggande. Förutom skollagen styrs vissa delar av skolpsykologens uppdrag av hälso- och sjukvårdslagen, såsom bedömning av funktionsnedsättningar, remittering till hälso- och sjukvård samt vid användande av vissa metodinstrument för bedömningar av elevers förmågor. Skolpsykolog ingår även i mottagningsteamet inför mottagande till anpassad skolform.

Skolpsykologerna deltar regelbundet på skolornas elevhälsoteamsmöten för att bidra med den skolpsykologiska kompetensen med fokus på främjande- och förbyggande insatser i ett tidigt skede. Detta på både individ-, grupp-, och skolnivå.

Om psykologen gör en individuell utredning av barnets behov i en patient- och behandlarrelation är verksamheten hälso- och sjukvård. Om psykologen kan uttala sig om barnets behov utifrån generella bedömningar av barn i allmänhet och pedagogisk kunskap på ett generellt plan är verksamheten att se som elevvård.

Period	Remisser BUP NPF	Remisser BUP Övriga	Psykologutlåtanden	Testningar (som en del av en psykologbedömning)
2022/2023	0	8	21	70
Ht-23	0	0	3	25

Skolpsykolog genomför psykologbedömningar av elever där det misstänks vara en intellektuell funktionsnedsättning (IF). En skolpsykolog har även en del av sin tjänst i mottagningsteamet till anpassad grund- och gymnasieskola.

Period	Beställningar gällande utredning, IF	Antal prövningar om mottagande till särskola (inklusive ny prövning för elever i åk 9)
2022/2023	23	6
Ht-23	7	13

Arbets terapeut

I Norrtälje kommuns centrala barn- och elevhälsa finns en anställd arbetsterapeut på

100 procent. När arbetsterapeuten arbetar med individuella insatser inom sin legitimationskompetens så räknas det som hälso- och sjukvård. Dokumentationen sker i Prorenata.

Arbetsterapeuten kartlägger funktionsförmågan hos eleven samt utreder behov och förutsättningar för aktivitet och delaktighet i skolans miljö. Det används då standardiserade metoder och insatser. Arbetsterapeuten kan vid behov förskriva hjälpmedel.

Under läsåret 2022/2023 har arbetsterapeuten gjort 130 anteckningar, främst rörande förskrivning av hjälpmedel. Under höstterminen 2023 har en ny anteckningsmall för förskrivning av hjälpmedel använts. Där har 146 anteckningar gjorts.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 § p 3

Både den interna samverkan inom skolan och med dess olika professioner samt den externa samverkan med andra vårdgivare och/eller andra instanser är en viktig faktor för att förebygga och motverka vårdskador. Barn-och elevhälsans medicinska och skolpsykologiska instanser samverkar både med interna och externa aktörer i olika former.

Samverkan sker genom bland annat att:

- Informationsöverföring sker mellan skolorna vid skolbyten (med medgivande från vårdnadshavare och/eller elev) vilket främjar förutsättningarna för ett bra mottagande för eleven på den nya skolan. Enligt patientdatalagen kontakter skolsköterskan på den nya skolan elevens tidigare skolsköterska för överföring av den medicinska journalen.
- Skolans lokala elevhälsoteam bestående av skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog, specialpedagog, samt skolledare träffas regelbundet och på bestämda tider. Vid beställningar till enheten för stöd och utveckling (ESU-teamet) deltar en representant från den centrala organisationen på ett uppstarts-elevhälsoteam (EHT).
- Regelbundna möten för både enhetschef, verksamhetschef, och elevhälsans medicinska insatser med ungdomsmottagning, unga vuxna, samtalsmottagningen, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) barn- och ungdomsmottagningen (BUMM) och vårdcentralerna när det gäller främjande och förebyggande insatser, journalhantering, remissfrågor, livsstilsfrågor m. m
- Enhetschef och verksamhetschef deltar i flera nätverk i Norrtälje och har kontinuerlig samverkan inom ramen för handlingsplan psykisk hälsa och BUS-samverkan i Norrtälje, både inom styrgrupp- och arbetsgruppsarbete samt tillsammans med StorStockholm och Region Stockholm i BUSSAM.
- Nätverksträffar där enhetschefen har utbyte med övriga medicinskt ledningsansvariga (MLA) skolsköterskor i länet för att diskutera nyheter, arbetssätt, metoder och utbildningsbehov.

Skolsköterskorna upplever att den externa samverkan fungerar bättre med vissa aktörer än andra. Tillsammans med barnmottagningen (BUMM) i Norrtälje har man hittat ett välfungerande arbetssätt då skolsköterskorna är behjälpliga med att ta kontroller åt elever som går på BUMM. Samverkan med barn- och ungdomspsykiatri har förbättrats men har fortfarande möjlighet att utvecklas. Den interna samverkan uppges fungera väl.

Psykologerna upplever att det finns förbättringspotential i den externa samverkan. För de anpassade skolformerna uppges samverkan generellt fungera bättre. Den interna samverkan uppges fungera väl.

Arbetsterapeutens främsta externa samverkan sker med habiliteringen och logopeder och uppges fungera väl.

För att öka tydlighet och förståelse för olika externa verksamheters uppdrag bjöd centrala barn- och elevhälsan in verksamhetschefer och medicinskt ledningsansvariga från Tiohundra samt avtalsansvarig från kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun (KSON). Under träffen deltog samtliga professioner från centrala barn- och elevhälsan. Även skolledare och skolchefer var inbjudna. Det var ett uppskattat tillfälle med utrymme för frågor och klaganden som bidrog till bättre samverkan.

Under året har verksamhetschef och enhetschef för elevhälsans medicinska insatser fortsatt utveckla samverkan på aggregerad nivå med externa vårdgivare. En av insatserna var att besöka vårdcentraler inom Tiohundra på deras arbetsplatsträff för att informera om skolans uppdrag och lagstiftning samt samverka kring gemensamma frågor.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Vårdgivaren ska säkerställa att dokumenterade personuppgifter hos vårdgivaren är åtkomliga och användbara för den som har behörighet. Detta görs genom ett journalsystem där personuppgifterna förs per automatik över från folkbokföringen till kommunens barn- och elevregister och därifrån till journalsystemet Prorenata. Pappersjournaler förvaras inlåsta i arkivskåp som endast behörig skolsköterska har tillgång till. Detta för att obehöriga inte ska kunna ta del av uppgifterna.

Under 2023 har ett omfattande arbete med att förbättra rutinen för hanterandet av elever med skyddad identitet genomförts.

Norrtälje kommun har en policy för informationssäkerhet med tillhörande rutiner och erbjuder utbildning kring detta. Det finns även upprättade rutiner kring arkivering.

Medarbetarna utbildas regelbundet i GDPR.

Grundläggande för patientsäkerhet och kvalitet inom all hälso- och sjukvård, är dokumentation. Dokumentation i elevhälsojournalen möjliggör även uppföljning och utvärdering. I Norrtälje kommun används dokumentationssystemet Prorenata för

dokumentation för elevhälsans medicinska insatser, psykologens och arbetsterapeutens insatser.

Varje användare har endast tillgång till sina elever och de uppgifter användaren har rätt att ta del av. Det är endast skolsköterska och skolläkare som har tillgång till den medicinska journalen. Skolpsykologen och arbetsterapeuten har egna delar i journalsystemet.

Den lokala organisationen kring systemet består av en styrgrupp och en verksamhetsgrupp med systemadministratörer. Systemadministratörer ansvarar för tilldelning, förändringar, borttagning och uppföljning av behörigheter i datajournalsystem samt håller interna utbildningar. Rutin för kontroll av åtkomstloggar finns. Enhetschefen för elevhälsans medicinska insatser och verksamhetschefen granskar skolsköterskornas, skolpsykologernas och arbetsterapeutens journalföring samt gör loggkontroller en gång i kvartalet. Problem och driftstörningar åtgärdas kontinuerligt och har därefter vid behov följts upp i samråd med datasystemsupport.

Journalföring sker i enlighet med aktuell lagstiftning och aktualiseras regelbundet på professionsträffarna. Uppdatering och genomgång av rutiner och lokala instruktioner sker kontinuerligt både på individnivå och gruppnivå. Dokumentationen enligt hälso- och sjukvårdslagen uppnår målen för tillgänglighet, riktighet, konfidentialitet och spårbarhet.

En god säkerhetskultur

Det är viktigt med en god säkerhetskultur i hela organisationen. Elevhälsans medicinska, psykologiska, och arbetsterapeutiska insatser arbetar med följande delar:

- Avvikelsesystemet KIA där risker och avvikelser registreras
- Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet/ klagomål och synpunkter
- Systematisk uppföljning av det medicinska, psykologiska och arbetsterapeutiska ledningssystemet
- Introduktion av nyanställda medarbetare
- Mentorskap för nyanställda medarbetare
- Verksamhetskontroller, loggkontroller
- Handledning av skolsköterskor
- Handledning för skolpsykologer
- Regelbundna arbetsplatsträffar med stående arbetsmiljöpunkt; medarbetardialog, avstämningar på individnivå/gruppnivå

Adekvat kunskap och kompetens

Vid rekrytering kontrolleras yrkeslegitimation och eventuella anmärkningar av samtliga professioner som lyder under hälso- och sjukvårdslagen.

Vid nyrekrytering av skolsköterskor är det ett krav att den som anställs har vidareutbildning till distriktssköterska, till specialistsjuksköterska med inriktning barn- och ungdom eller har gått skolsköterskeprogrammet. De skolsköterskor som varit anställda innan det kravet sattes in har erbjudits att studera vidare på arbetstid.

Elevhälsans medicinska insatser följer en kompetensutvecklingsplan. De utbildningar skolsköterskorna går är bland annat audiologiutbildning för hörselscreening samt utbildningar om tillväxt, ryggkontroll och dokumentation. Månatligen återkommande professionsträffar möjliggör kunskapsutbyte, genomgång av nya rutiner och förhållningssätt.

Övriga behov och önskemål om kompetensutveckling lyfts på den årliga medarbetardialogen, precis som för kommunens övriga professioner.

Centrala- barn och elevhälsan har under året anordnat gemensamma utbildningsinsatser för samtliga professioner kring elevhälsans legala ramar, till detta tillfälle bjöds även rektorer in för att stärka kunskap och samsyn.

En viktig faktor för ett fungerande elevhälsoarbete är samverkan, därför bjöds Gunnel Ryner, beteendevetare, in för föreläsning kring lösningsfokuserat samarbetssätt.

Under 2023 har majoriteten av skolsköterskorna känt sig nöjda med sin kompetensutveckling. Det som saknats har varit utbildning kring de mer medicinska och fysiska delarna som i många fall ges av skolläkare på yrkesträffar. På grund av avsaknad av skolläkare på yrkesträffarna har detta inte kunnat tillgodoses.

Bland övriga professioner råder det olika uppfattning kring kompetensutvecklingen för året. En del känner sig nöjda medan andra anser att kompetensutvecklingen varit otillräcklig, då de haft önskemål som inte kunnat tillgodoses.

Patientens (elevens) och närståendes delaktighet

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Elevhälsans medicinska och skolpsykologiska insats strävar kontinuerligt efter samarbete med vårdnadshavare kring elevens hälsa. Utifrån ålder och mognad involveras alltid eleven själv.

Samverkan med vårdnadshavare eftersträvas alltid så långt det är möjligt. Barnets mognad och vårdens innehåll avgör om sekretess gentemot vårdnadshavare ska beaktas. Vid behov av

mognadsbedömning ska denna göras enligt 6 kap. 11 § Föräldrabalken. Mognadsbedömningen ska journalföras. Denna huvudregel gäller även utlämnande av uppgifter ur journalen under förutsättning att det inte föreligger risk för ”betydande men” för barnet och främst sikte på misstänkta övergrepp och liknande situationer.

Skolsköterskor och skolläkare strävar alltid efter ett gott samarbete med eleven och vårdnadshavaren för bästa möjliga resultat. Eleven informeras alltid i det som rör hen, och informationen anpassas efter ålder och mognad. Vårdnadshavaren kontaktas vid behov. Eleven ska ha ett medinflytande som med tiden eller under vissa omständigheter övergår till ett självbestämmande.

Hälsobesök erbjuds alla elever i förskoleklass, årskurs 2, 4, 6 och 8. Inför dessa besök informeras vårdnadshavare.

Vårdnadshavare med barn i förskoleklass erbjuds att vara med vid hälsobesöket. Inför hälsobesöken svarar eleverna i samverkan med vårdnadshavare på hälsoenkäter.

Skolsköterskorna deltar på de flesta skolor vid föräldramöten där information ges kring elevhälsans medicinska verksamhet under elevens skolgång. Fortlöpande utskick och information till vårdnadshavare sker via Unikum som är Norrtälje kommuns skolplattform.

Under hela skoltiden förs det en dialog mellan vårdnadshavare och skolsköterska kring aktuella frågor som rör hälsa och sjukdom. Skolsköterskan deltar också i elevhälsoteam, elevkonferenser, klassobservationer och i enskilda samtal med elev och vårdnadshavare.

Vid eventuell skolläkarkontakt kontaktas vårdnadshavare i förväg. Samtycke från vårdnadshavare inhämtas även inför att skolpsykolog kopplas in kring elev.

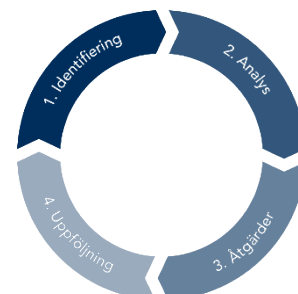
Tolk används vid behov.

Agera för säker vård

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Som systematisk uppföljning och utvärdering av elevhälsans medicinska delar, samt av alla professioner som arbetar inom hälso- och sjukvårdslagen utförs en enkät i slutet av varje termin. Frågorna handlar om hur arbetet i skolan har fungerat under läsåret, men även kring hur intern- och extern samverkan fungerar. Som komplement till detta tas det fram statistik bland annat kring vaccination, hälsobesök, oplanerat besök, elevmöten, testningar, förskrivningar av hjälpmedel, konsultationsremisser som presenteras i patientsäkerhetsberättelsen. Detta för att skapa en mer patientsäker vård.

Fyra gånger per år utförs loggkontroller i journalsystemet. Kontrollernas syfte är att garantera att användare inte öppnar journaler där behörighet saknas.

Den egenkontroll som genomförts under året beskrivs i nedanstående tabell.

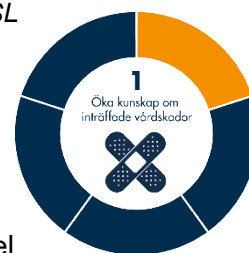
Egenkontroller	Omfattning	Utövare
Verksamhetsbesök	1 gång/år	Enhetschef EMI
Skolsköterskemottagningarnas utrustning	1 gång/år	Checklista
Kalibrering av medicinteknisk utrustning	1 gång/år	Specialist från OneMed
Kvalitetskontroll av centrala läkemedelsrummet	1 gång/år	Legitimerad apotekare
Journaldokumentation	4 gånger/år	Enhetschef för EMI och verksamhetschef för psykologerna och arbetsterapeut
Loggkontroll	4 gånger/år	Enhetschef för EMI och verksamhetschef för psykologerna och arbetsterapeut
HSL-avvikelser	Fortlöpande under året	Avvikelsehanteringssystem KIA, Enhetschef
Följsamhet årshjul	Fortlöpande under året	Enhetschef EMI respektive verksamhetschef för CBEH under yrkesträffar
Patienters klagomål och synpunkter	Fortlöpande	Registrator, IVO

Följsamheten av årshjulets sista kontroll har blivit framflyttade till januari 2024 då arbetet kring omorganisationen tagit mycket tid.

Öka kunskapen om inträffade vårdskador

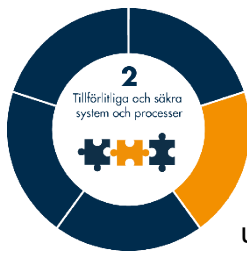
SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Avvikelser rapporteras till enhetschefen för EMI via kommunens avvikelssystem, KIA. Detta ska ske snarast samt och/eller då allvarlig händelse inträffat. Enhetschefen gör en händelseanalys, vid behov i samråd med skolläkare och elevhälsans medicinska del, i grupp eller individuellt med berörda. På professionsträffarna aktualiseras frågan om avvikelser. Enhetschef, skolläkare och berörda internt och externt analyserar händelsen och vidtar åtgärder för att förhindra ett upprepande. Uppföljning och utvärdering sker i samråd med berörda.

För att öka kunskapen om risker och avvikelser, tas de inrapporterade risk- och avvikelsepapporter upp på gemsama nätverksträffar där skolsköterskor och skolläkare ingår. På nätverksträffen tas även upp vilken allvarlighetsgrad risk- och avvikelserapporten har, detta får att få en dialog kring den inträffade risken och/eller

avvikelsen. Rutiner och processer kring hur en risk-och avvikelserapportering genomförs lyfts på arbetsplatsträffar.

Tillförlitliga och säkra system och processer

I Norrtälje kommun genomförs systematiskt patientsäkerhetsarbete med hjälp av uppdatering av det medicinska ledningssystemet, egenkontroll och implementering i skolsköterskegruppen. Dokumentationssystemet Prorenata utvecklas enligt förändrade rutiner och riktlinjer genom att det finns en grupp skolsköterskor samt administratörer som ser över frågorna i hälsoenkäterna samt uppdaterar sökord i den medicinska journalen.

Barnets/elevens övergång mellan barnhälsovård och grundskola samt flytt mellan skolor är ett område som är en identifierad risk. Detta medför brister i journalhantering, avsaknad av viktig information som behöver kontrolleras i ett tidigt skede. Dessa frågor arbetas med i organisationen genom samverkan med barnhälsovården. Enhetschefen för EMI tar emot barnhälsovårdsjournalerna av enhetschef för barnhälsovården i Norrtälje. De privata barnhälsovårdscentralerna i Rimbo lämnar över direkt till berörd skolsköterska.

Inför att en elev slutar i grundskolan skriver skolsköterskan en sammanfattning inför elevens skolavgång. Detta i syfte att överrapportera till skolsköterskan på den nya skolan och på det viset underlätta för den nya skolsköterskan att följa upp eventuella frågeställningar kring elevens hälsa.

Säker vård här och nu

Genom kompetensförsörjning samt säkerställandet av att vidareutbildad personal med formell kompetens anställs ökar möjlighet till en trygg och säker vård.

Det kontinuerliga arbetet med avvikelser bidrar till förbättrade rutiner.

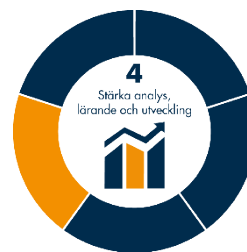
Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Att identifiera risker för vårdskador och att rapportera dessa är ett ansvar som alla inom elevhälsans medicinska insats delar. Det finns rutiner för hur elevhälsans medicinska personal går till väga för att rapportera risksituationer och avvikelser inom verksamheten och för hur dessa rapporter sedan hanteras.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

Ett fortsatt arbete med tydligare gemensamma riktlinjer behövs. Ytterligare kompetensförsörjning kring dokumentationen krävs.

Den lokala metodboken uppdateras regelbundet av en grupp skolsköterskor under ledning av enhetschefen. Dock finns fortsatt tillgång till prenumeration av Uppsala kommuns metodbok. Rutinerna behöver implementeras i skolsköterskegruppen. Vägledning för elevhälsan av Socialstyrelsen och Skolverket är ett annat stöd som används i arbetet. Genom dessa aktiviteter uppnås kvalitet och säkerhet i de medicinska insatserna. Dock har det av vissa upplevts otydligt kring vilka rutiner eller metoder man främst och i första hand ska använda sig av.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Alla medarbetare uppmanas och påminns om att skriva avvikelserrapporter så fort de ser något som de uppfattar som en risk eller när något händer som leder till eller skulle kunna leda till en vårdskada. Alla rapporterade händelser och avvikelser analyseras enskilt av enhetschefen och även gemensamt i skolsköterskegruppen. På så vis kan hela gruppen dra lärdom av det inträffade och identifiera liknande risker i det egna arbetet. Hela gruppen bidrar då till att verksamhetens säkerhet och kvalitet ökar. Vid behov görs förändringar av de processer och rutiner som finns beskrivna i metodboken. Om det rör sig om allvarlig vårdskada eller risk för allvarlig vårdskada så gör enhetschefen anmälan till IVO enligt lex Maria.

Avvikelser registreras i kommunens avvikelssystem KIA där man tagit fram en separat del för elevhälsans medicinska insatser gällande vårdavvikelser.

Under perioden 2023-01-01 till 2023-12-31 har det inkommit 15 HSL-avvikelser. Nio skrivna av skolsköterskor och en skriven av skolpsykolog.

Antal	Händelse	Åtgärd	Uppföljning
1	Utgångna läkemedel i läkemedelsskåpet	Utreddning av utgångna läkemedel. Information om upprättad rutin på yrkesträffen.	Påminnelse på yrkesträff om att regelbundet se över läkemedel och rensa bort utgångna läkemedel.
1	Remissvar från BUP som skrivits i juli men skickats tillbaka till remitterande psykolog i december	Då avvikelserna gäller extern aktör skickas avvikelserna i sin helhet till enhetschef på BUP.	Inväntar uppföljning.
2	Ofullständiga journaler från BVC. I den ena avvikelserna fattas det	I dessa fall har skolsköterskorna kontaktat	Enhetschef på BVC har tackat ja till att medverka på skolsköterskornas yrkesträff i

	information om givna vaccinationer. Den andra avvikelserna gäller flera ofullständiga journaler som inkommit från BVC. I flera av journalerna fattas bladet "Uppföljning av utveckling". I andra journaler står det att barnet följer nationella vaccinationsprogrammet men vid överblick av givna vaccinationer är samtliga vaccinationer inte givna.	BVC-sköterskan för kompletterande uppgifter. Då avvikelserna gäller extern aktör skickas avvikelserna i sin helhet till enhetschef på BVC.	februari för att utveckla överrapporteringen.
1	Remissbekaftelse från BUP adresseras till skolan och inte till skolsköterska trots att kombikakod och namn på remittent finns i remissen.	Då avvikelserna gäller extern aktör skickas avvikelserna i sin helhet till enhetschef på BUP.	Inväntar uppföljning.
7	Dokumentation på elever med skyddad identitet. Då elever med skyddad identitet är inskrivna i journalsystemet med ett alias får där inte dokumenteras. Dokumentationen sker enligt rutin i pappersjournal som förvaras i journalskåpet.	Under 2023 har arbete kring dokumentation på elever med skyddad identitet pågått. Rutinen har gjorts om och utbildning har hållits med samtliga professioner som dokumenterar i ProRenata.	Då ny rutin finns kräver denna avvikelse ingen uppföljning.
1	Journaler som inte gått att rekvidrera. Efter noggrann men misslyckad eftersökning av journaler framkommer det från ledning på privat skola att journalerna antagligen kommit bort.	Avvikelsen har lyfts med ledning på skolan. Dock har inte journalerna kunnat rekvidreras.	Extern avvikelse – ingen uppföljning.
1	Meddelande i journalsystemet skickades till fel mottagare.	När man ska välja mottagare ger systemet förslag på namn som börjar på de bokstäver man skriver. Viktigt att skriva hela namnet för att inte råka välja fel. Avvikelsen lyfts på yrkesträff för att belysa risken.	Ingen uppföljning.
1	Journal som inte rekvidrerats av elevens nya skola. Eleven har avvikerande vaccinationsprogram och har antagligen inte fått planerad vaccination då journalen inte rekvidrerats från nya skolan.	Enhetschef har kontaktat skolsköterska på nya skolan om avvikelserna. Hon ska skyndsamt rekvidrera journalen om vårdnadshavaren godkänner. Även informerat om att vaccination uteblivit. Även informerat MLA i berörd kommun om detta samt skickat över avvikelserna till denne. Info på yrkesträffen om vikten om att rekvidrera journaler på inflyttad elev.	Ingen uppföljning.

Under året har en anmälan på individnivå gjorts enligt Lex Maria till inspektionen för vård och omsorg (IVO), gällande elevhälsans medicinska insatser.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Klagomål och synpunkter som kommer till verksamheten tas emot av enhetschefen och lyfts i skolsköterskegruppen så att alla kan ta del av dem. Efter gemensam bedömning och analys vidtas lämplig åtgärd. Det kan handla om att arbeta med förändring och förbättring av verksamheten och att återkoppla till den som lämnat synpunkten.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Elevhälsans medicinska insatser strävar efter en kontinuerlig utveckling av patientsäkerheten i Norrtälje kommuns skolor. Genom att analysera uppnådda resultat och genomföra förbättringar i det medicinska ledningssystemet uppnås en likvärdig patientsäkerhet på skolorna. Den kompetensutveckling varje skolsköterska får ta del av individuellt eller i grupp stärker riskmedvetenheten och beredskapen. Hit hör utbildningar i bland annat läkemedelshantering och läkemedelsinformation, vaccinationsutbildning, audiologi, sekretess samt samverkan med olika vårdinstanser kring bland annat olika hälsohinder. Att regelbundet ses och samtala kring rutiner stärker beredskapen och ökar riskmedvetenheten.

Resultat och redogörelse för elevhälsans medicinska insatser uppdrag under perioden

Vaccinationer

Årskurser för vaccinering enligt det nationella barnvaccinationsprogrammet:

- Mässling, påssjuka, röda hund (MPR), åk 1 - 2 (i Norrtälje kommun ges vaccinationen på höstterminen för elever i åk 2).
- Humant papillomvirus (HPV), åk 5 (påbörjas med dos 1 på höstterminen och följs upp dos 2 på vårterminen).
- Difteri, stelkramp, kikhosta (dTp), åk 8 - 9 (i Norrtälje kommun ges vaccinationen på höstterminen för elever i åk 8).

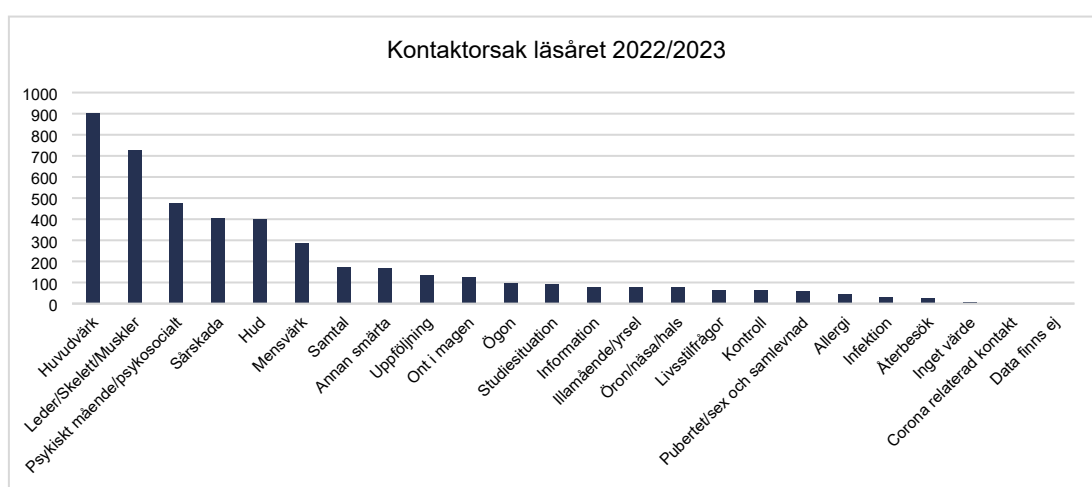
	Årskurs 2 (MPR)	Årskurs 5 (HPV)	Årskurs 8 (dTp)
Antal genomförda vaccinationer Läsåret 2022-2023	508	924	434

Elevtäckning i procent i förhållande till totala elevantalet	97,3 %	89,7 %	92,9 %
--	--------	--------	--------

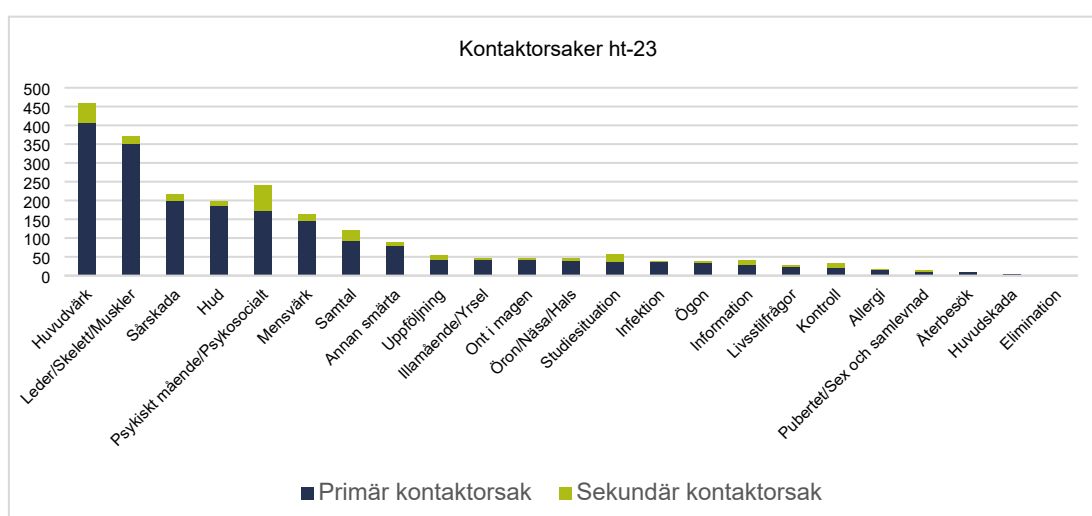
I övriga årskurser har 254 vaccinationer givits, detta är för elever som inte följer det nationella vaccinationsprogrammet.

Öppen mottagning (elevers enskilda besök hos skolsköterskan)

För läsåret 2022/2023 har 4523 anteckningar gjorts rörande enskilda elevbesök. För ht-23 har motsvarande 2019 anteckningar gjorts. Flest enskilda elevbesök sker på Rodengymnasiet där 1131 anteckningar gjordes under läsåret 2022/2023, följt av de skolor som har högstadiееlever. Möjligheten till enskilda elevbesök för elever på de så kallade "småskolorna" är begränsade, då skolsköterskan kanske bara besöker skolan en dag i veckan. Nedanstående tabell visar elevernas kontaktorsaker för de enskilda besöken.

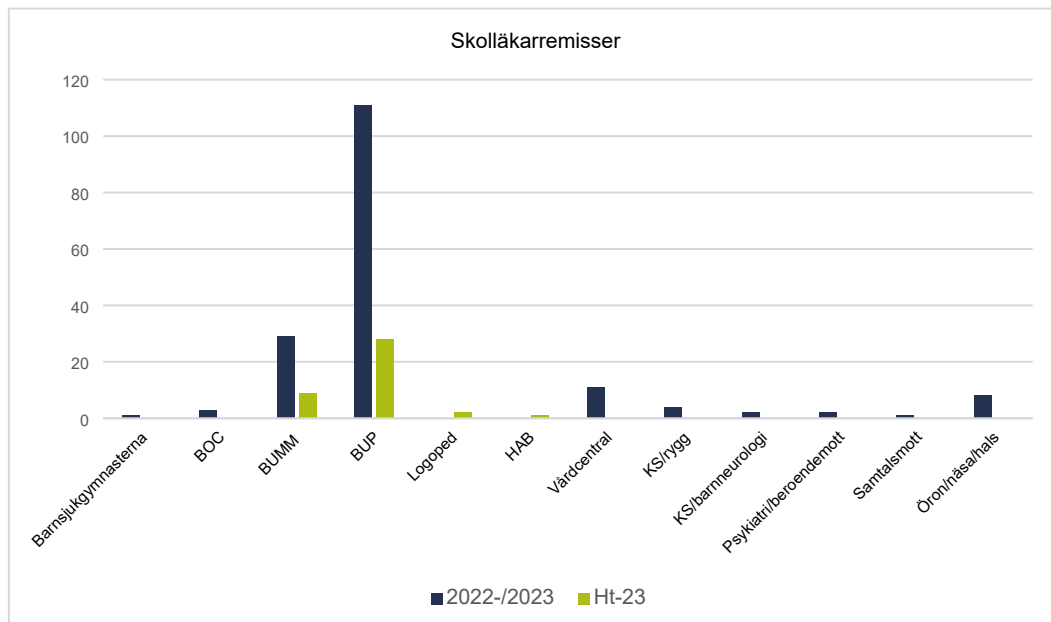
Journalanteckningsmallen för enskilda elevbesök har ändrats till innevarande läsår (2023/2024) till att innehålla "primär och sekundär kontaktorsak". För 1 712 anteckningar har den sekundära kontaktorsaken inte använts.

Skolsköterskornas konsultationsremisser

Skolsköterskorna har skrivit 404 remisser under läsåret 2022/2023 och 186 remisser för ht-23. Det rör bland annat remisser till logopedmottagning, barn-och ungdomsmedicinsk mottagning (BUMM) och för hörselkontroll.

Skolläkarens konsultationsremisser

Under höstterminen 2023 har skolläkaren skrivit 40 remisser, varav 28 remisser till barn-och ungdomspsykiatri (BUP). Skolläkarna uppger att de pedagogiska underlagen, till exempel utredning för särskilt stöd (USS) ofta är undermålig. Upplevelsen är att skolorna önskar remiss med frågeställning kring neuropsykiatrisk utredning men utan tillräcklig kartläggning av eleven.

De frågor som skolsköterskorna behövt stöd av skolläkarna har främst berört vaccinationer och tillväxt.

Hälsobesök

Hälsobesöken genomförs från läsåret 2022/2023 utifrån nedan redovisade årskurser. Generellt uppnås en hög täckning av hälsobesöken.

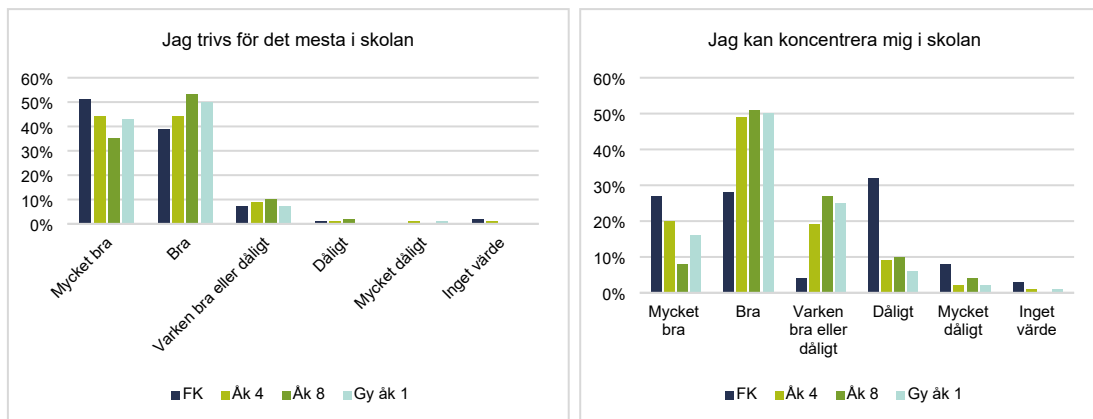
Hälsobesök 2022/2023	Antal unika besök
Förskoleklass	523
Åk 2	508
Åk 4	480
Åk 6	503
Åk 8	73*
Gy åk 1	431

*Under läsåret 2022/2023 ändrades årskurserna för hälsobesöken. I stället för besök i åk 7 genomförs besöken i stället under åk 6 och åk 8. Eftersom de flesta elever hade samtal i åk 7 genomfördes inte nytt samtal för dessa elever i åk 8, därav det låga antalet hälsobesök.

Arbetet med hälsobesöken förarbetas med enkäter som skickas ut till vårdnadshavarna som ska besvaras i hemmet tillsammans med eleven. Det kan vara svårt att få svar på dessa trots flertalet påminnelser. Inför hälsobesöken i förskoleklass välkomnas vårdnadshavarna att delta. Även detta kan på en del skolor ha låg svarsfrekvens.

Hälsouppgifter

Enkäterna som skickas ut till eleverna inför hälsosamtalet tar upp frågor om bland annat trivsel, sov- matvanor, mående, skärmvanor och så vidare. Enkäterna besvaras av elever i förskoleklass, årskurs 4, årskurs 8 samt årskurs 1 gymnasiet.

Informationen som framkommer utifrån enkäter och hälsobesök sammanställs och presenteras på aggregerad nivå för personal på skolan. Det ser olika ut kring vart denna information presenteras, beroende på skola, men främst sker detta i elevhälsoteamet, för att där se hur man kan jobba vidare med resultatet.

Skolsköterskorna uppger att det oftast fungerar bra med denna återgivning.

Det hälsofrämjande insatserna, förutom hälsobesöken, som skolsköterskan bidrar till är Temavecka ANDTS och temavecka 6.

Mål, strategier och utmaningar för kommande år

Elevhälsans uppdrag är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Målet är att ge en god och patientsäker vård utifrån uppdraget. Utifrån analys av perioden har följande utmaningar identifierats och nedanstående mål tagits fram inför 2024:

- Rekrytering av skolläkare till högre tjänstgöringsgrad samt samannonsering med Tiohundra för en delad skolläkartjänst
- Fortsätta utveckla centrala barn- och elevhälsans bidrag i det systematiska kvalitetsarbetet
- Arbeta för en digital överföring av journal mellan barnvårdcentralen (BVC) och elevhälsans medicinska insatser
- Upprätta e-arkivering för våra journaler i Prorenata

- Utveckling av arbetet i Prorenata, kring vilka professioner som ska ha tillgång, vilka ska ha skrivrättighet och allmänna förbättringar i arbetsprocesser
- Samla rutiner och påbörja en medicinsk metodhandbok för Norrtälje kommun
- Implementering och utvärdering av ledningssystemet
- Skapa en informationskanal och kommunikationsyta för elevhälsofrågor för skolpersonal i de kommunala skolorna
- Säkerställa att utredningar av särskilt stöd (USS) ger tillräcklig information för skolläkarens bedömning och eventuell vidare remittering